

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuollon palvelut Helsingissä

Tehtävien jako

- Sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee palvelujen kehittämisen suuntaviivat, valmisteleo lainsäädännön ja ohjaa uudistusten toteuttamista.
- Vastuu palvelujen järjestämisestä on kunnilla (sote-uudistuksen toteutumisen jälkeen maakunnilla).
- Kansaneläkelaitos Kela vastaa vaikeavammaisten lääkinällisestä kuntoutuksesta ja toimeentulosta.

Palvelujen uudistuminen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala uudistaa palvelujaan lähivuosina. Jatkossa sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuus rakentuu kolmesta toimintamallista: perhekeskuksista, terveys- ja hyvinvointikeskuksista, sekä monipuolisista palvelukeskuksista. Tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä tuottavuutta ja asiakaskokemusta.

Kelan rahalliset tuet

- Alle 16-vuotiaan vammaistuki (92,14 e-416,91 e/kk)
- Yli 16-vuotiaan vammaistuki (92,14 e-416,91 e/kk)
- Työkyvyttömyyseläke
- Takuueläke takaa 775,27 euron kuukausieläkkeen
- Eläkettä saavan hoitotuki (70,52 e-324,85 e/kk)
- Nuoren kuntoutusraha (minimi 24,64 e/arkipäivä)
- Yleinen asumistuki (n. 80 % hyväksyttävistä asumismenoista)
- Eläkkeensaajan asumistuki (noin 85 % huomioon otettavista asumismenoista)

Palvelusuunnitelma

- Asiakkaalle on tehtävä palvelusuunnitelma, ellei kyseessä ole tilapäinen neuvonta. Palvelusuunnitelmaa päivitetään tilanteen muuttuessa ja/tai asiakkaan toiveesta
- Palvelusuunnitelma on tehtävä yhdessä asiakkaan ja omaisten kanssa, mukana usein myös muita tahoja (esimerkiksi ryhmäkodin tai toimintakeskuksen henkilökuntaa)
- Palvelusuunnitelma on asiakkaan ja sosiaalihuollon toteuttajan välinen toimintasuunnitelma. Suunnitelma ei ole viranomaisen tekemä hallintopäätös eikä allekirjoitettunakaan juridisesti sitova. Asiakkaalle ei synny sen perusteella suoraa oikeutta vaatia suunnitelmaan sisältyviä palveluja ja tukitoimia.

Vammaispalvelulain

perusteella palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla

On järjestettävä:

- Palveluasuminen
- Kodin muutostyöt, välineet ja laitteet
- Henkilökohtainen apu
- Päivätoiminta
- Kuljetuspalvelut

Määrärahasidonnaisia:

- Sopeutumisvalmennus (Helsingissä eniten myönnetty kommunikaatiopetusta)
- Päivittäisistä toiminnoista suoriutumiseksi tarvittavat välineet, koneet ja laitteet (esim autoavustus)
- Ylimääräiset vaatekustannukset

Henkilökohtainen apu

Vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen apu edellyttää vaikeavammaisuutta. Kehitysvammaisella henkilöllä tulee olla kykyä ilmaista, mitä hän haluaa tehdä ja missä toimissa hän haluaa itseään avustettavan. Myös itse avustamistilanteessa vaikeavammaisen henkilön pitää kyetä ohjaamaan toimintaa.

Harrastuksia, yhteiskuntaan osallistumista ja sosiaaliseen kanssakäymistä varten henkilökohtaista apua on järjestettävä vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Henkilökohtaisen avustajan voi Helsingissä saada palvelusetelillä tai niin sanotulla työnantajamallilla järjestettynä.

Kehitysvammalain

- perusteella palveluja myönnetään henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja.

Tavoitteena

- Edistää suoriutumista päivittäisistä toiminnoista
- Edistää sopeutumista yhteiskuntaan
- Turvata hoito ja muu huolenpito
- 17 erityishuoltopiiriä, Helsinki on omansa
- Erityishuolto-ohjelman palvelut: kehitysvammapoliklinikan palvelut, työ- ja päivätoiminnan palvelu, tuetun työllistymisen palvelu, asumispalvelu, perhehoito ja laitospalvelu (myös lyhytaikaisesti), koululaisten iltapäivähoito ja loma-ajan hoito, ja päivähoito kuntoutuksellisista syistä.

Asumispalvelut

Sosiaali- ja terveystoimi järjestää kehitysvammaisille henkilöille asumista ryhmäkodeissa, asuntoryhmissä, yksittäisissä asunnoissa, sekä perhe- ja laitoshoidossa. Laitoshoidosta ollaan parhaillaan luopumassa kokonaan.

Vaikeavammaisten palveluasumista järjestetään kaupungin omissa palveluasumisryhmissä, ostopalveluyksiköissä, palvelusetelillä ja lisäksi kotona muun muassa henkilökohtaisen avun turvin.

Sosiaalityöntekijä tekee yhdessä hakijan kanssa palvelusuunnitelman ja täyttää sas-arvion (SAS=Selvitä-Arvioi-Sijoita).

Tukihenkilötoiminta

Myönnetään joko kehitysvammalain tai vammaispalvelulain nojalla.

Tukihenkilö tukee vammaisen henkilön vapaa-ajan viettoa. Tukihenkilön kanssa voi esimerkiksi käydä ostoksilla, asioimassa tai harrastuksissa. Tukihenkilölle maksetaan palkkiota 11,39 e/h ja kuluja max 50 e/kk

Vammaisen henkilön tulee itse hankkia tukihenkilö. Vuoden 2017 alusta Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry on alkanut kouluttaa tukihenkilöitä. Mahdollista tukihenkilöä voi hakea myös heidän kauttaan.

Vapaa-ajan palvelut

Esimerkiksi:

- Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry. järjestää kehitysvammaisille lapsille, nuorille ja aikuisille monipuolista vapaa-ajan toimintaa, kerhoja, kursseja ja leirejä. Senioreille ja eläkeläisille järjestetään omaa toimintaa.
- Lisätietoa Kehitysvammatuki 57 ry:n vapaa-ajan toiminnasta saat osoitteesta www.kvtuki57.fi.
- Toimintakeskus Hapessa järjestetään ohjattua toimintaa 15–29-vuotiaille vammaisille nuorille. Happi sijaitsee osoitteessa Sörnäisten rantatie 31.
- Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU järjestää toimintaa kaiken ikäisille: perhetapahtumista ja harrasteliikunnasta aina kilpaurheiluun asti. Lisätietoja VAU:n toiminnasta ja jäsenseuroista löytyy osoitteesta www.vammaisurheilu.fi.